

De wereld van de 50 jaar 50 jaar 50 jaar 50 jaar

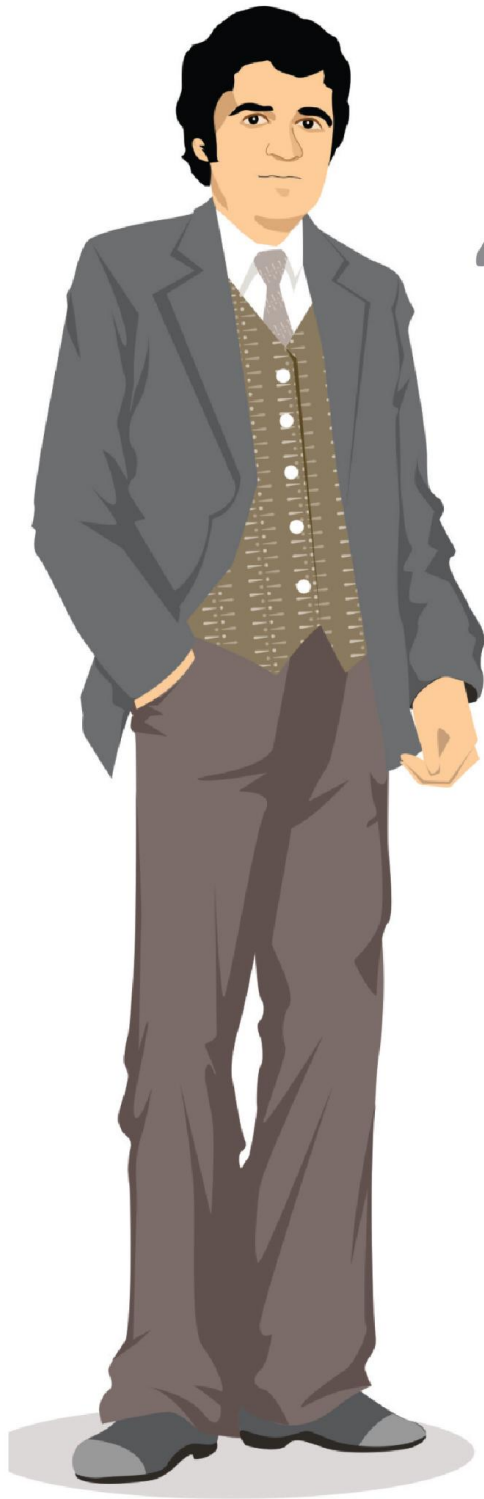
KONINKRIJK NEDERLAND NEDERLANDS-INDIË

ABEELHART

EDUCATIEF PAKKET

EDUCATIEF PAKKET

“Welkom!

Ik ben Alp. Ik leid je graag door het interactieve gedeelte van deze tentoonstelling.

Neem alvast een arbeidskaart en ga de 9 uitdagingen aan van mijn migratie avontuur.

Veel succes!”

Voorwoord

Naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de Turkse migratie naar België namen de Unie van Turkse Verenigingen en Kardelen in 2012 gezamenlijk het initiatief om het erfgoedproject MIRAS 50 te lanceren. Met dit erfgoedproject willen we het gemeenschappelijk erfgoed van de Belgen en de Belgen van Turkse afkomst in Vlaanderen en Brussel ontsluiten, verzamelen en ook tentoonstellen. We doen dit graag met de betrokkenheid van het publiek. Vanuit het adagium 'Make your own history' is het belangrijk voor ons dat de Vlamingen mee betrokken zijn bij dit erfgoedproject. Hiertoe werden een tentoonstelling, een korte documentaire, een website en verschillende andere activiteiten op poten gezet. Naast het MIRAS 50 project werd in 2014 door UTV ook het project Migratiekids gelanceerd. Binnen dit project gaan kinderen zelf aan de slag waarbij ze hun eigen ouders, grootouders of overgrootouders interviewen. Echter, het vormt een uitdaging om met al dit verzamelde materiaal van de verschillende projecten dieper in te gaan op de thematiek en mensen werkelijk te betrekken en te engageren. We ontwikkelden een educatief pakket om samen met mensen aan de slag te gaan met ons gemeenschappelijk migratie-erfgoed. Op deze manier vereenzelvigen deelnemers van het educatief pakket zich meer met het individuele en gemeenschappelijke migratie erfgoed. De deelnemers kunnen vervolgens zelf thuis of in de eigen organisaties aan de slag met het eigen (migratie) erfgoed.

Het educatief pakket maakt deel uit van de tentoonstelling. Toch vormt het een apart geheel dat ook kan ingezet worden in klassen of groepen buiten de tentoonstelling. We wensen de lezer alvast veel plezier. We kijken er naar uit je ook te ontvangen op een van onze workshops rond 50 jaar Turkse migratie.

Inhoudstafel

Voorwoord	3
Inhoudstafel	4
MIRAS Tentoonstelling 50 jaar migratie	5
Project Migratiekids	6
Doelstellingen Educatief Pakket	7
Methodiek en aanpak	7
Doelgroep	8
Opbouw van deze publicatie	8
Workshopelementen	9
Arbeidskaart	9
Quiz je mee?	11
Stuur een brief op naar huis!	12
Test je kennis van het Turks!	13
Deel een ritueel met ons!	14
Wat is jouw favoriete feestdag?	15
Sarman, rakı of manti?	16
Hoe denk jij over migratie?	17
Op zoek naar je roots?	18
Maak je eigen migratieportret!	19
Initiatiefnemers en creatieve uitwerking	20
Praktisch	22

MIRAS Tentoonstelling 50 jaar migratie

Deze reizende tentoonstelling brengt de geschiedenis van 50 jaar Turkse aanwezigheid in Vlaanderen en Brussel. De tentoonstelling zorgt voor erkenning van de Turkse aanwezigheid en herkenning bij Turkse landgenoten. Ze toont aan dat die aanwezigheid vervlochten is met de Vlaamse samenleving. Wij willen hulde brengen aan de pioniers van de migratie, die 50 jaar geleden een heel moedige reis hebben ondernomen naar een onbekend land. We willen ook tonen dat zij voor de samenleving veel betekend hebben. Migranten hebben meegewerkt aan de opbouw van de maatschappij en de economische ontwikkeling van Vlaanderen. Sommigen hebben zich hier zelfs kapotgewerkt. Hun verhalen willen we optekenen, hun erfgoed beschermen en ontsluiten. Deze gedeelde geschiedenis mag niet worden vergeten. Op die manier kunnen ook de kleinkinderen en achterkleinkinderen van de pioniers er kennis van nemen, net als al hun vriendjes op school.

Het erfgoed van de Turkse migranten bij de reguliere erfgoedorganisaties was nog beperkt. Wij trachten bij te dragen tot het vastleggen van materieel en immaterieel erfgoed vanuit de gemeenschap zelf en vanuit privécollecties.

Aan de hand van de levensverhalen in Vlaanderen en Brussel, wordt het verhaal van immigratie, eventuele remigratie en de vaak moeizame integratie in beeld gebracht. Dit betreft niet enkel de pioniersjaren, maar geeft ook een dynamisch beeld van de Turkse gemeenschappen nadien. Dit getoond vanuit het perspectief van de migranten zelf. De accenten, de gevoeligheden en brandpunten zijn door de gemeenschap zelf aangebracht en uitgewerkt.

We willen een algemeen overzicht geven van het erfgoedmateriaal, dat niet alleen de arbeidsmigratie documenteert, maar ook de levensomstandigheden (huisvesting, integratie in buurt en stad, in verenigingsleven), de vrije tijd (sport, film, muziek, ...) en de religie. Ook aan bod komen de snel wijzigende communicatiemiddelen van de Turkse diaspora: brief, telefoon, audio-cassettes, internet, Skype, Facebook, zelfs camera's die op een dorp in Turkije gericht en 24 uur te bekijken zijn. Dat laatste kan u in de documentaire 'Maanzoekers' zien. De tentoonstelling toont zowel persoonlijke getuigenissen, historische informatie, roerend erfgoed (documentaire materiaal, objecten) als artistieke fotoportretten.

We willen de bezoeker een reis aanbieden in de tijd van 50 jaar, een halve eeuw, om de medeburgers van Turkse afkomst beter te leren kennen. Laat ons samen kijken naar dit gemeenschappelijk verleden van 50 jaar. Het is niet alleen een geschiedenis van de Turken, maar ook van de Vlamingen, de Belgen.

Tot slot willen we onze dank betuigen aan scenograaf Koen Bovée en 3CS, die op een stijlvolle manier de verhalen een waardige plaats hebben gegeven. De portretten zijn indrukwekkend uitgewerkt, de portretten dwingen respect af. De 'yurten' of steppe-tenten zijn zeer geslaagd. Zo werd de link gelegd met de oude geschiedenis van de Turkse volkeren. Wij danken uitdrukkelijk de mensen die ons openhartig hun verhalen en voorwerpen hebben toevertrouwd. Dank aan allen die een bijdrage hebben geleverd bij het tot stand komen van dit project.

Project Migratiekids

In 2014 is het precies een halve eeuw geleden dat België een overeenkomst afsloot met Turkije om de arbeidsmigratie vanuit Turkije te regelen.

Overal in België worden vieringen georganiseerd van 50 jaar Turkse migratie. Met dit project willen we de aandacht van kinderen en jongeren trekken om de geschiedenis van hun (groot)ouders te (ver)kennen en ergoed daaromtrent te verzamelen. De jongeren verzamelen zelf via de spoorzoekersmethode allerlei informatie om het migratieverhaal van hun (groot)ouders in beeld te brengen via foto en video. De jongeren zelf zullen hun (groot)ouders interviewen. Jongeren en kinderen werden betrokken via scholen en via de leerkrachten Turkse taal en cultuur van de Turkse overheid, gestationeerd in België.

Al het verzamelde (info-)materiaal wordt in een mini-tentoonstelling bijeengebracht en geëxposeerd in verschillende locaties in heel Vlaanderen en Brussel.

Doelstellingen Educatief Pakket

Bredere doelstellingen

- Actief pluralisme en een positieve kijk op interculturaliteit en interreligiositeit promoten.
- Het samenleven en de solidariteit tussen de verschillende gemeenschappen in Vlaanderen bevorderen.
- Het brede publiek doen kennis maken met de Turkse gemeenschap in Vlaanderen.

Erfgoed doelstellingen

- Migratie erfgoed interactief en ervaringsgericht aanbrengen bij individuen en/of groepen.
- 'Make your own history': Individuen en/of groepen en (zelf)organisaties aanmoedigen om zelf met hun eigen levensverhalen aan de slag te gaan voor de ontsluiting, de verzameling en presentatie van materieel en vooral immaterieel migratie erfgoed.
- Het project MIRAS 50 en Migratiekids interactief promoten bij het grote publiek en de bijhorende tentoonstellingen interactief ondersteunen.

Methodiek en aanpak

Voor dit educatief pakket werd zowel gekozen voor een geïndividualiseerd traject als voor een groepstraject. Dus elke individuele bezoeker van de tentoonstelling kan deelnemen aan een interactief traject. Groepen die de tentoonstelling bezoeken, of zelfs groepen buiten de tentoonstelling krijgen de kans om met een workshopbegeleider een uitgebreider interactief traject af te leggen.

Het groepstraject komt sterk overeen met het individueel traject. De deelnemers leggen een gelijkaardig parcours af in de tentoonstelling samen met de begeleider. Alleen zullen verschillende opdrachten in groep worden gedaan, waardoor meer omkadering mogelijk is. Het groepstraject biedt anderzijds ook de mogelijkheid om enkele aanvullende oefeningen te doen en te bespreken, wat een diepere leerervaring mogelijk maakt. In de praktijk zitten er ook meer elementen (meer vragen, meer oefeningen, spelen, enz.) in het groepspakket dan in het individueel pakket.

Het educatief pakket vormt een aanvulling op de tentoonstelling, maar blijft ook apart inzetbaar zodanig dat workshops ook zonder de tentoonstelling mogelijk zijn.

Binnen dit educatief pakket werd gekozen voor verschillende doe-, denk- en gevoelselementen. Daarnaast wordt de deelnemer aangemoedigd om ook thuis verder aan de slag te gaan met de verzameling van erfgoedmateriaal. Dit laatste geldt vooral voor het groepstraject.

Alp is de centrale figuur binnen dit educatief pakket. Hij is een jonge migrant die er in de jaren 60 voor heeft gekozen om naar België te komen om hier snel geld te verdienen met zwaar werk. Alp treedt op als (fictieve) gids en begeleidt de deelnemer doorheen negen uitdagingen van zijn migratie avontuur. Deze uitdagingen werden niet lukraak gekozen. Tijdens de ontwikkeling van het educatief pakket, bewaakten we de diversiteit aan instrumenten om zeker te zijn dat doe-, denk- en gevoelselementen van een migratie avontuur aan bod zouden komen.

Doelgroep

Het educatief pakket is bedoeld voor groepen kinderen uit het 5de en 6de leerjaar van het lager onderwijs, de 1ste graad secundair als voor groepen jongeren uit de derde graad en volwassenen. De verschillende opdrachten worden aangepast naargelang de doelgroep. Daartoe werd het educatief pakket laagdrempelig opgesteld, waardoor zelfs verschillende leeftijdsgroepen door elkaar kunnen deelnemen. Het pakket is bedoeld om zowel scholen, Vlaamse organisaties als zelforganisaties te bereiken.

Opbouw van deze publicatie

Voor elk element van het educatief pakket wordt het thema, de methode en de leerdoelstelling(en) omschreven. Telkens illustreert een grafisch voorbeeld de workshop-elementen. De inhoudelijke details van elk workshop-element (bv. quizvragen of woordenlijsten) worden hier wegens praktische redenen niet uitgebreid weergegeven. De 9 uitdagingen van Alp zijn genummerd voor het gebruiksgemak, de opdrachten kunnen door elkaar worden beoefend. Elke workshopbegeleider/vrijwilliger kan de volgorde veranderen naar eigen welbevinden.

Vervolgens wordt voor elk element kort aangegeven hoe het individueel traject verloopt en uitgebreider aangegeven hoe het groepstraject verloopt. In een korte aanvullende nota wordt indien nodig verder toegelicht hoe het workshop-element ook buiten de tentoonstelling kan worden georganiseerd.

De praktische details en materiaalelementen worden momenteel niet weergegeven in deze publicatie en zijn afzonderlijk beschikbaar voor de workshopbegeleiders.

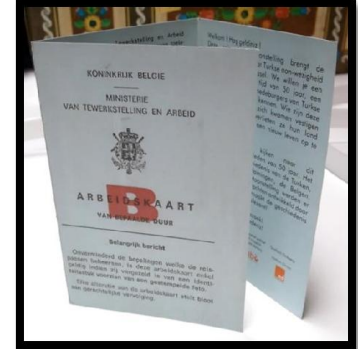
Arbeidskaart

Rol: Introductie

Thema: kennismaking en introductie

Doelstelling:

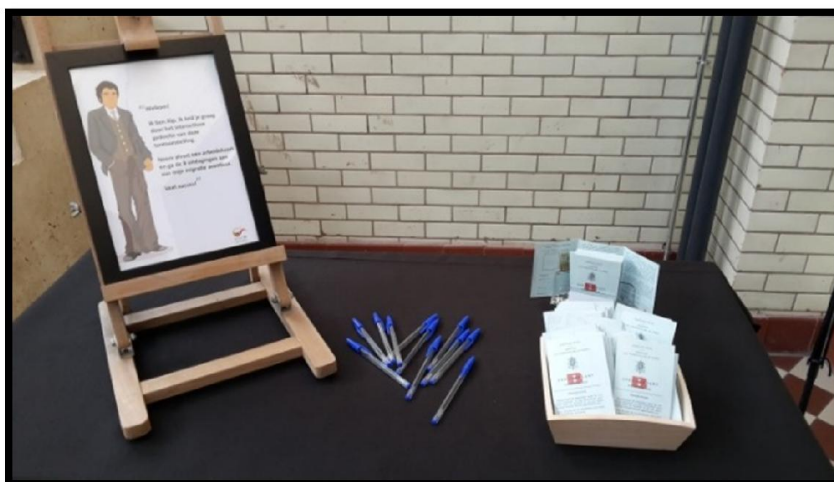
- Introductie tot elkaar en tot het educatief pakket en/of de tentoonstelling
- Leidraad voor de bezoeker om de verschillende educatieve opdrachten uit te voeren tijdens haar/zijn bezoek aan de tentoonstelling.
- Aanmoediging om zelf familie erfgoed te verzamelen.
- Inlevingsvermogen verhogen ten aanzien van migratieverhalen.
- Eerste kennismaking met 'Alp'

Methode: In de vorm van een arbeidskaart komen bovenvermelde doelstellingen aan bod. Elke pagina van de arbeidskaart heeft een andere functie. Mensen kunnen de arbeidskaart ook meenemen naar huis ter herinnering aan de tentoonstelling.

Individueel traject:

Binnen het individueel traject wordt louter gewerkt aan de hand van de arbeidskaart. Elke individuele bezoeker van de tentoonstelling wordt bij binnenkomst uitgenodigd om de info op de arbeidskaart te lezen en hun gegevens op deze kaart aan te vullen. Hierop kunnen ze aan de slag met de 9 migratie-uitdagingen van Alp.

Groepstraject:

Binnen het groepstraject wordt de arbeidskaart in groepsverband ingeleid via de volgende elementen:

- **Verwelkoming:** Introductie tot de tentoonstelling. De workshopbegeleider vertelt een verhaal, het migratieverhaal van Alp, de tekening van Alp wordt bij de hand gehouden.
- **Kennismakingsspel:** Deelnemers nemen allemaal een arbeidskaart. Per twee gaan deelnemers de gegevens op de arbeidskaart voor elkaar invullen. Ook tekenen ze van elkaar een portret. Daarna zullen de deelnemers elkaar voorstellen in de groep.
 - **Aandachtselementen:** waar zijn mensen geboren? Welke nationaliteit hebben mensen? Waar wonen ze nu?
 - **Mogelijke extra workshop-elementen:** wereldkaart/bol gebruiken
- **Introductie tot concept 'Erfgoed':** Korte brainstorm over wat mensen weten over erfgoed. Vervolgens korte toelichting aan de hand van de brainstorm.
- **Introductie tot de 9 uitdagingen:** De 9 uitdagingen worden kort ingeleid aan de hand van de symbolen.
- **Afsluiting met 'make your own history':** Aan de hand van het voorbeeld van Alp, wordt het belang van je persoonlijk en familiaal erfgoed toegelicht en worden deelnemers uitgenodigd om zelf hun verhalen met ons te delen nu in de workshop, maar ook na de workshop op onze website en Facebookpagina www.miras50.be en <https://www.facebook.com/miras50.be>. Er wordt gedemonstreerd op de computer via internet hoe je foto's of ander materiaal kan uploaden.

Quiz je mee?

QUIZ JE MEE?

Test je kennis van de Turkse migratie en vind het juiste antwoord op de volgende vragen! De ene vraag is al gemakkelijker dan de andere.

TURKSE DROOM DIE GESCHIEDENIS WERD!

"De wervingscampagne van 1964 beloofde me een beter leven in België. Het plan was eenvoudig: ik zou werken in de mijnen in België, zolang er werk was en daarna gewoon terugkeren naar Turkije. In werkelijkheid bleek het niet zo eenvoudig.

Het verschil tussen het idee van een gastvrij België en de werkelijkheid was groot. Anders dan gepland bleven we er toch langer werken. Later bracht ik mijn vrouw Aysel en onze kinderen naar België. Ook zij leerden omgaan met de gevoelens van verdriet en heimwee. Maar ze deden de naam van hun echtgenoot en vader, 'Alp', alle eer aan en waren dapper."

www.miras50.be www.facebook.com/miras50.be

Rol: Uitdaging 1

Thema: historiek arbeidsmigratie

Doelstelling: bezoeker informeren over de historiek van de Turkse arbeidsmigratie,

Methode: vragen in quiz-vorm

Individueel traject:

Bezoekers kunnen de vragen bekijken die op een sokkel hangen met velcro. De antwoorden vinden ze op de achterkant.

Groepstraject:

- **Verwelkoming:** Introductie tot de tentoonstelling. De workshopbegeleider vertelt een verhaal, het migratieverhaal van Alp, de tekening van Alp wordt bij de hand gehouden.

- **Introductie:** De workshopbegeleider vraagt of ze iemand kennen in hun omgeving die in zijn of haar leven gemigreerd is weg van of naar België. Weten we ook waarom en hoe deze personen gemigreerd zijn? We luisteren naar enkele verhalen van deelnemers... We leren dat er veel verschillende redenen zijn om te migreren. (Noot: we gaan hier bewust niet in op persoonlijke of familie migratieverhalen, dat komt aan bod bij de andere uitdagingen)

- **Quiz:**

- **Optie 1:** Deelnemers kiezen elk een vraag en kiezen er iemand uit in de groep om de vraag te beantwoorden. Elke vraag wordt begeleid door de workshopbegeleider met meer toelichting over de inhoud. Deelnemers worden gevraagd wat ze nog meer weten over het behandelde thema op de kaart.

- **Optie 2:** Optie 1 kan competitiever worden opgesteld, door 2 groepen te vormen die met elkaar een competitie aangaan voor de quiz.

- **Evaluatierondje:** Vond je dit moeilijke vragen? Zijn er zaken die je nog niet wist? Wat heeft je het meeste verrast?

Quiz je mee?

Quizvraag

Hoe communiceerden de gastarbeiders in de jaren 1970 met hun families uit Turkije?

- A. Via de post
- B. Via de telefoon
- C. Met een audiocassette

Draad je latst om voor het juiste antwoord!

Stuur een brief op naar huis!

**STUUR EEN BRIEF
OP NAAR HUIS!**

Vroeger konden we enkel brieven schrijven naar elkaar of ingesproken cassettes opsturen. We vertelden over ons gemis, de heimwee, onze dromen en plannen... Beeld je in dat je morgen moet vertrekken uit België. Vertel je ons ook in een brief aan je beste vriend(in) wat jij zou missen? Antwoord op de 5 vragen in de brief en steek je brief in de brievenbus... Je kan hieronder een voorbeeld vinden.

"Je familie verlaten, je dorp verlaten, je vrienden verlaten, je cultuur verlaten, wat een 'dopper' avontuur! Alles voor een betere toekomst! In Turkije was er toen nog geen telefoon, ik kon dus enkel brieven schrijven. De heimwee maakte ons leven moeilijker. Zou jij dit kunnen? Indien je nu zou gaan werken naar een ander land, zou je misschien informatie over opzoeken. Je zou er veel over willen weten. Je zou misschien zelfs al de taal wat studeren. Vroeger kon dit niet. Ik wist amper waar België lag en al helemaal niks over de gewoonten in België. Omgekeerd ook niet. Dit was allemaal niet gemakkelijk voor mij en mijn familie om onze weg hier te vinden."

www.ira.50.be
www.facebook.com/ira50.be

Rol: Uitdaging 2

Thema: familiebanden

Doelstelling: reflectie over de eigen ervaringen met betrekking tot migratie, inleven in de situatie van een migrant

Methodes: aan de hand van vragen die oproepen tot zelfreflectie door middel van een brief...

Individueel traject:

Deelnemers antwoorden op vragen in de vorm van een brief en droppen deze in de brievenbus. Dit gebeurt anoniem. Af en toe zullen brieven op de projectpagina op Facebook of de projectwebsite verschijnen.

Groepstraject:

- **Intro:** door begeleider (op basis van inroetextst)
- **Heimwee oefening:** De deelnemers worden gevraagd om de portretten die ophangen in de tentoonstelling te bekijken. Elke deelnemer kiest een portret dat hem/haar het meeste aanspreekt/aangrijpt. Daarna wordt er samen geluisterd naar elkaar. We bespreken de gevoelens die we lezen en interpreteren in de portretten. We leren dat mensen door verschillende gevoelens van mensen worden geraakt... We zijn allemaal verschillend... Ook onze heimwee en ons gemis is anders, we leren van elkaar.

- **Briefvragen:** iedereen verwerkt individueel de vijf vragen en gieten de antwoorden in een brief. Deelnemers geven vervolgens de brief aan de begeleider die ze allemaal verzamelt. Eens hij alle brieven heeft, deelt hij ze opnieuw willekeurig uit. Vervolgens lezen deelnemers de brief van een andere deelnemer voor. De schrijver kan zijn/haar brief nadien toelichten en de begeleider stelt op zijn/haar beurt eventueel nog een bijkomende vraag ter omkadering.

Hier kan ook gewerkt worden met beelden en geluiden... (bij een groep kan de begeleider hier interactief op inspelen, advocaat van de duivel spelen, vragen naar een kinderliedje uit hun jeugd, een typische geur, maaltijd, ritueel of patroon, enz.)

- **Noot:** het kan bevorderend zijn om voor deze oefening met de groep even op een rustige plek te gaan zitten (bv. in 1 van de yurts in de tentoonstelling), dit nodigt uit tot reflectie.

Test je kennis van het Turks!

TEST JE KENNIS VAN HET TURKS!

Ken jij de betekenis van de volgende woorden in het Turks? De groene woorden zijn gemakkelijk en bedoeld voor de mensen die thuis geen Turks spreken. Je kunt ze gebruiken op reis in Turkije of bij een bezoek aan de Turkse balkeker of kruidenier. De rode woorden zijn bedoeld voor de mensen die hier zijn opgegroeid maar het Turks als moedertaal hebben. Deze woorden zijn moeilijker en worden vooral gebruikt in een professionele context. Gebruik de aanwezige woordenboeken om de juiste vertaling te vinden.

"Het woord 'Turk' zou 'sterk' betekenen. Hal Als Turk met de naam 'Alp' was ik reeds toen ik geboren werd gezegd: sterk en dapper. Dat was ook nodig! Een van die moeilijke dingen hier in België was voor mij het leren van de taal. Ik kende geen woord Nederlands toen ik naar hier kwam. Het was bijvoorbeeld bijzonder moeilijk om te communiceren met de buren. Ik voelde me daarom vaak eenzaam in dit land waar ik de taal niet begreep en waar de mensen mij niet begrepen. Nu is er een ruim aanbod aan taalcursussen met verschillende moeilijkheidsgraden. Maar toen was dat er allemaal niet, zelf had ik ook op school in Turkije nooit een andere taal geleerd dan het Turks.

De eerste woorden die ik kende waren gelinkt aan de arbeid die ik verrichtte. Woorden die te maken hadden met werkmateriaal zoals spade of krulvagen. Maar ook na de werken moest ik mezelf uit de slag kunnen trekken. Wij machines eten bijvoorbeeld geen werkervaring. Beweet je in dat je bij een Belgische slager bent en het correcte stuk vlees wil kopen. Hoe maak je dan duidelijk wat je exact wil als je de juiste woorden niet kent?"

www.mtasoci.be www.facebook.com/mtasoci.be

Rol: Uitdaging 3

Thema: Taal en communicatie, taaluitdagingen voor nieuwkomers

Doelstelling:

- inleving in de dagelijkse obstakels van de migrant, hier vooral gericht op taalobstakels
- kennismaking met de Turkse taal

Methode: Opzoeken in woordenboek (individueel) en rollenspel (groep)

Individueel traject:

Deelnemers zoeken moeilijke of makkelijke Nederlandse woorden op in het Turks met de bedoeling de betekenis ervan te leren kennen. De gemakkelijke woorden zijn bedoeld voor mensen die geen Turks spreken en daarmee een paar woordjes Turks kunnen leren. De moeilijke woorden zijn bedoeld voor Turkse Belgen of mensen die al wat Turks kennen.

Groepstraject:

- **Intro:** door begeleider (op basis van inrotekst)
- **Spel 1: Uitbeelden in twee groepjes:**

Verdeel de groep in twee teams. Elk team trekt drie Nederlandstalige woorden die ze moeten uitbeelden. Drie mensen uit elk team beelden één voor één een woord uit. De rest van het team moet het raden. Voor elk woord dat binnen de minuut is geraden krijgen ze een punt. Aan het eind van de minuut mag het andere team een poging doen.

Extra punten: eens het woord geraden is, zoekt het team het zo snel mogelijk op in de woordenboek. Wie het woord het eerste vindt, die krijgt een bonuspunt.

Extra elementen: je kan het ook omdraaien en vragen aan de groep of ze Turkse woorden kennen, en die te laten opzoeken door het andere team

- **Spel 2: Rollenspel:** Deelnemers in twee lijnen. Lijn A = nieuwkomer, lijn B = specifieke rol (dan omwisselen en doorschuiven)

A: je bent nieuw in het land en wil graag lekker mals kalfsvlees eten. Hoe probeer je dat uit te leggen? **Je mag noch 'kalfs' noch 'vlees' gebruiken. Gebruik maximaal drie Nederlandse woorden en maak je voor de rest op een of andere manier duidelijk.**

B: je bent slager. Er wachten nog klanten en je wil meneer/mevrouw wel helpen, maar je ziet het graag wat vooruit gaan.

A: je bent nieuw in het land en je fiets is gestolen. Je wil aangifte bij de politie doen. **Je spreekt de taal niet!**

B: je bent politieagent en op patrouille. Je hebt net een heel vermoeiende dag achter de rug.

A: je wil graag informatie krijgen op het stadhuis over de mogelijkheden om je familie over te brengen naar België. **Spreek in een andere taal dan het Nederlands (Frans, Turks, Arabisch, enz...), je kent geen Nederlands behalve het woord familie.**

B: je hebt strikte instructies om enkel in het Nederlands te helpen.

Deel een ritueel met ons!

DEEL EEN RITUEEL MET ONS!

Ken jij een ritueel? Laten we belangrijke rituelen niet verliezen! Vul de flyers in met wat jij weet over het ritueel en hang jouw ritueel aan de waslijn van rituelen!

"Rituelen zijn heel belangrijk voor ons. Ze creëren vertrouwen in het leven van alle dag. We voelen ons verbonden met elkaar. Een van de kenmerken van een ritueel is dat dat het telkens herhaald wordt. Dat gebeurt niet toevallig, maar we herhalen het bewust om er een vast patroon van te maken in ons leven. Zoals elke opstaande bruid beleeft ook mijn vrouw Ayşe de henna nacht waar bij de vrouwen rondom haar dansten bij wijze van afscheid van het ouderlijke huis. In elke cultuur komen rituelen voor. Vooral bij belangrijke fasen in het leven zoals geboorte, de overgang naar volwassenheid, huwelijk, religieuze en sociale verbintenissen en de dood.

Wanssen spelen een rol bij rituelen. Ze zijn er rituelen bij het doen van een wens, zoals het uitblazen van kaarsjes en het zingen van een lied bij een verjaardag. Ook het heffen van een glas is een ritueel. Bepaalde gebeurtenissen vragen om rituelen, zoals het doen van een wens als men een vallende ster ziet of het verbranden van katoen bij het eindigen van een relatie."

www.niras50.be www.facebook.com/niras50.be

Rol: Uitdaging 4

Thema: Rituelen

Doelstelling: stilstaan bij het belang van rituelen, bij de beleving van rituelen in het eigen leven, aandacht voor verschillen in rituelen

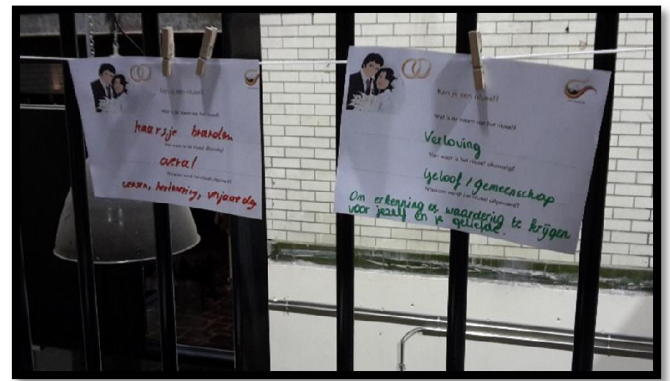
Methode: deelnemers dragen bij tot de kennis en behoud van rituelen, delen rituelen met elkaar via de rituelenwaslijn

Individueel traject: Aan de hand van de volgende vragen hangen bezoekers van de tentoonstelling hun kennis van rituelen aan een waslijn:

- Ken jij een ritueel?
- Wat is de naam van het ritueel?
- Waarom wordt het ritueel uitgevoerd?
- Van waar is het ritueel afkomstig?

Groepstraject:

- **Intro:** door begeleider (op basis van introtekst), uitleg over typische Turkse en Belgische rituelen
- **Delen van rituelen:** Rituelen worden gedeeld met elkaar in de groep.
- **50 jaar migratie ritueel:** de deelnemers worden uitgenodigd om als groep zelf een ritueel te creëren rond 50 jaar Turkse migratie.

Wat is jouw favoriete feestdag?

WAT IS JOUW FAVORIETE FEESTDAG?

Schrijf je favoriete feestdag neer op de post-its en plaats ze op de tijdslijn. Schrijf er eventueel ook de voornaamste reden bij waarom je het liefst deze feestdag viert.

"Wij, Turken in Vlaanderen, hebben heel wat te vieren doorheen het jaar. We vieren niet alleen samen met onze Vlaamse buuren en collega's de Belgische feestdagen, we vieren daarnaast ook nog eens de Turkse feestdagen. Turkije heeft verschillende nationale feestdagen zoals de nationale feestdag op 23 oktober (Cumhuriyet Günü). Mijn familie en ik zijn soennite moslims, net zoals de meeste Turken in België. Wij vieren dus ook nog eens de Islamitische feestdagen. Onze twee belangrijkste feestdagen zijn het Ramadanfeest (Id-ul-Fitr of Ramadan Bayramı) en het Offerfeest (Eid Al-Adha of Kurban Bayramı) (deze vreedereis van data). Moeder- en vaderdag kennen we ook vanuit Turkije, die vieren we hier ook graag in België."

WIST JE DAT JE

Wat je dat de kinderen van Turkse afkomst ook in België het Kinderfeest vieren? Heel wat kinderen bereiden maandenlang een dansje, een toneelstukje of een stukje muziek voor. Op het kinderfeest demonstreren ze hun kunnen in een grote zaal voor honderden kinderen en ouders. De kinderen worden na afloop verward met kleine cadeautjes en heel wat lekkers.

www.uitdaging5.be
www.facebook.com/uitdaging5

Rol: Uitdaging 5

Thema: Turkse en Belgische feestdagen

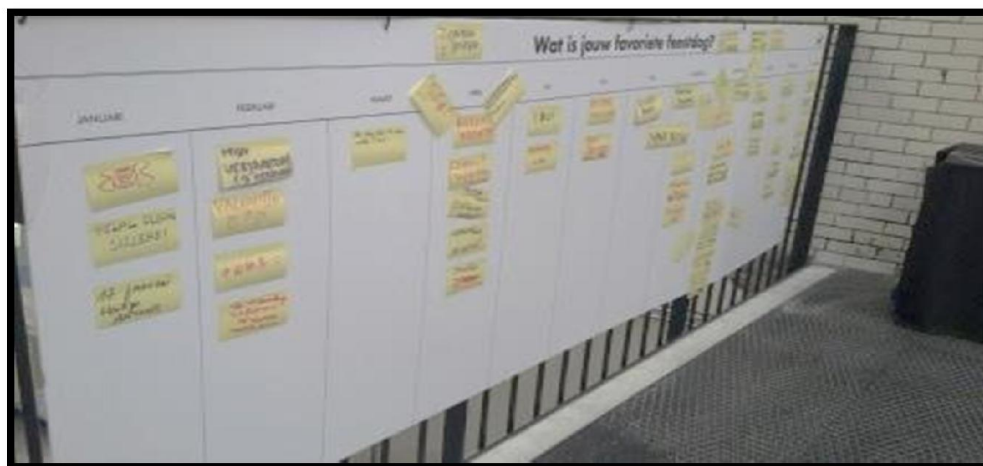
Doelstelling: Mensen doen stilstaan bij het waarom en het belang van feestdagen, los van cultuur of religie, informeren over verschillende feestdagen in verschillende culturen

Methode: door middel van een tijdslijn worden mensen uitgenodigd om te reflecteren over diverse feestdagen binnen de eigen en ook andere culturen, via post-its plaatsen bezoekers hun meest favorieten feestdag op een tijdslijn.

Individueel traject: zie methode

Groepstraject:

- **Intro:** door begeleider
- **Opdracht:** idem individueel traject, de favoriete feestdagen worden in groep gedeeld en we vragen ons af waarom dit onze favoriete feestdag is... begeleider speelt hierop
- **Nuttige vragen voor begeleider:** Kennen jullie de Turkse feestdagen? En de Belgische? Welke soort feestdagen zijn er? Hoeveel gelijkenissen zijn er. Met wat hebben de meeste feestdagen te maken?

Sarma, raki of manti?

Rol: Uitdaging 6

Thema: Turkse keuken

Doelstelling: Leer de Turkse keuken beter kennen

Methode: Voor de mensen van niet-Turkse afkomst wordt gepeild naar hun kennis van de Turkse keuken, voor de mensen van Turkse afkomst of Turkije experten wordt bekeken of ze de ingrediënten/afkomst van de gerechten wel zo goed kennen...

Individueel traject:

Wordt georganiseerd aan de hand van een typische Turkse dorpsstafel, güveç borden en bijhorende workshopattributen. Bezoekers van de tentoonstelling kunnen zelf aan de slag met de vragen.

Groepstraject:

- **Intro:** door begeleider (op basis van introtekst)
- **Opdracht:** idem als individueel traject
- **Extra toelichting:** Extra toelichting door begeleider over Turkse keuken, interactieve vragen met publiek, lievelingsgerecht (vergelijken met Turkse keuken), ...

Hoe denk jij over migratie?

HOE DENK JIJ OVER MIGRATIE?

Iedere bezoeker kiest welke test hij doet (wie beschouw je meer als 'de ander'?) en er is keuze tussen twee moeilijkheidsgraden. De groene vragen zijn gemakkelijker, de rode vragen zijn moeilijker.

"Vooroordelen zijn van alle tijden. Hoe zeggen ze dat ook alweer in België? 'onbekend is onbemind'! Vaak is er een angst voor wat we niet kennen. De beste remedie? Elkaar beter leren kennen!"

Door deze tentoonstelling te bezoeken ben je alvast goed op weg. Als migranten naar hier komen, krijgen ze tegenwoordig vaak een inburgeringscursus opgelegd. Nadien worden ze getest op hun kennis van de Vlaamse en Belgische samenleving. Is dat een goed of slecht idee volgens jou? Maar nu we het er toch over hebben: hoe goed ken je de achtergrond van Turkse migranten eigenlijk? Hier test je de kennis van "de ander" aan de hand van een inburgeringstest voor allochtonen... Een inburgeringstest voor autochtonen!"

www.milias50.be

www.facebook.com/milias50.be

Rol: Uitdaging 7

Thema: Vooroordelen & cultuurverschillen

Doelstelling: De 'ander' beter leren kennen. Gemeenschappen dichter bij elkaar brengen.

Methode: Beantwoorden van eenvoudige stellingen die gelinkt zijn aan geschiedenis, samenleving of cultuur in twee verschillende moeilijkheidsniveaus over zowel België als Turkije. De stellingen zijn verdeeld over een 'inburgeringstest voor 'nieuwe' Belgen' en een 'inburgeringstest voor autochtonen'. Afhankelijk van de deelnemer zijn/haar perceptie kan hij/zij kiezen aan welke test hij deelneemt.

Individueel traject: De 'waar of niet waar' vragen staan opgesteld in kistjes in de tentoonstelling. Bezoekers kunnen de vragen gewoon lezen, antwoorden vinden ze terug op de achterkant.

Groepstraject :

- **Intro:** door begeleider (op basis van inrotekst)
- **Opdracht:** De deelnemers worden gevraagd om de krantenartikels te lezen op de yurt. Ze worden gevraagd er eentje uit te kiezen dat hen aanspreekt. De deelnemers gaan op zoek naar drie woorden die voor hen een belangrijke rol spelen in het artikel. Alle woorden van alle gekozen artikels worden verzameld en gegroepeerd.

De begeleider ondersteunt het proces:

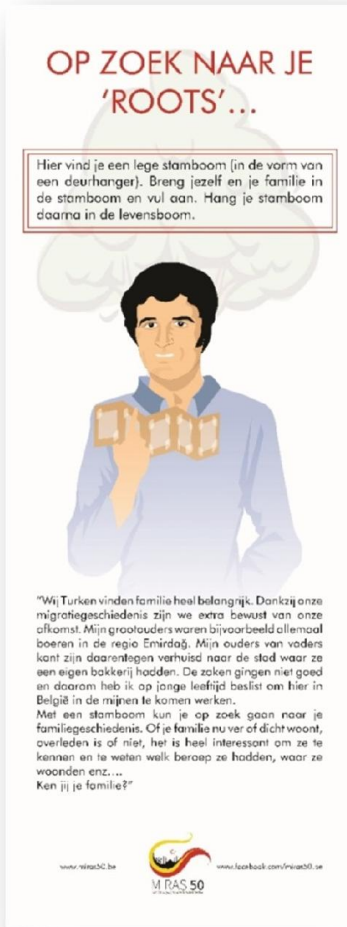
- Welke gelijkenissen zien we?
- Wat kunnen we hieruit leren?
- Wat zegt dit over 50 jaar migratie?
- Is er sprake van vooroordelen hier?
- Enz.

- **Opdracht:** Stellingenspel: de vragen worden beantwoord door middel van een spectrumdiagram. Wie 'waar' kiest gaat aan de ene kant van de ruimte staan, wie 'niet waar' kiest aan de andere kant. Twijfelaars gaan in het midden staan.
- **Uitbreiding opdracht:** Stellingenpel over relevante thema's, voorbeeldvragen kunnen zijn:
 - Nieuwkomers moeten eerst Nederlands leren.
 - Ook als de nieuwkomer een alleenstaande moeder is met 4 kinderen en geen werk noch inkomsten heeft?
 - Nederlandse taalondersteuning op de werkvloer is een goed idee.
 - Het hele discours rond inburgering is eigenlijk op zich racistisch.
 - Een inburgeringscursus is een goed idee. Het helpt je om je aan te passen aan een nieuwe omgeving.
 - Een inburgeringstest moet verplicht zijn voor alle nieuwkomers.
 - Als er al een test is om na te gaan of iemand voldoende vertrouwd is met waarden en gebruiken, dan zou die voor iedereen moeten gelden. Ook voor autochtonen!

Begeleiders geven bij elke stelling telkens enkele andere deelnemers de kans om uit te leggen waar ze staan en waarom. Via kritische bijragen worden deelnemers uitgedaagd niet in clichés te denken en een kritische, onderbouwde mening te vormen.

Op zoek naar je roots?

Rol: Uitdaging 8

Thema: Ik en mijn Familie

Doelstelling: zich verbonden voelen, perspectief van tijd in een kader plaatsen, aandacht voor intergenerationaliteit en de relativiteit van migratie onder de aandacht brengen (iedereen is eigenlijk een beetje migrant)

Methode: deelnemers gaan aan de slag met hun eigen familie stamboom

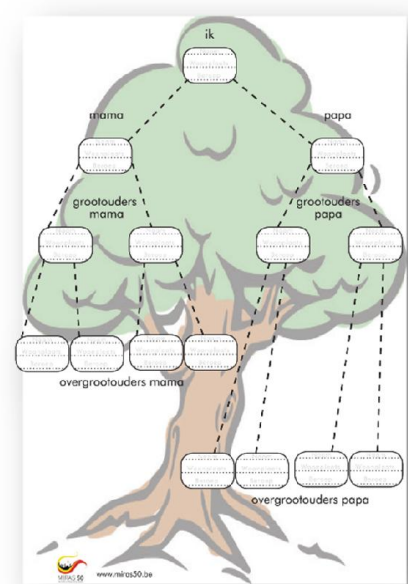
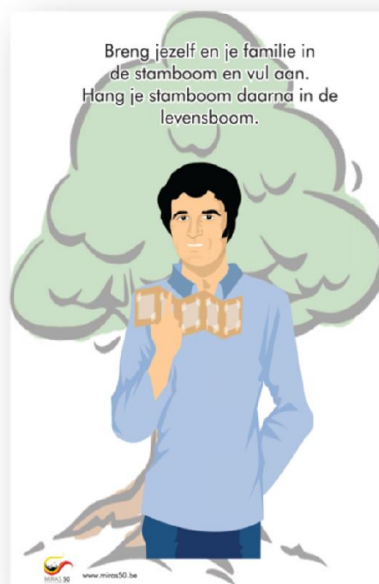
Individueel traject:

Deelnemers vullen een stamboom in en hebben oog voor de namen, woonplaatsen en beroepen van zichzelf, hun ouders, grootouders en overgrootouders. Vervolgens hangen ze hun stamboom in de wensboom.

Groepstraject :

- **Intro:** door begeleider (op basis van introtekst)
- **Opdracht (levensverhalen):** De deelnemers worden gevraagd om de verhalen van Turkse Belgen te lezen op de yurt. Op een groot papier brainstormen we erop los. Zijn er gelijkenissen tussen de verhalen? Waar liggen de verschillen? Welke conclusies kunnen we hieruit trekken?

Kennen	we	gelijkaardige	verhalen?
--------	----	---------------	-----------
- **Opdracht (Stamboom)**
 - **Stap 1:** Deelnemers gaan individueel aan de slag met hun stamboom en staan stil bij de eigen familiegeschiedenis
 - **Stap 2:** De familie- en migratieverhalen van de deelnemers worden met elkaar gedeeld.
 - **Stap 3:** De workshopbegeleider gaat dieper in op erfgoedverzameling met vragen zoals: Heb je nog foto's van je overgrootvader? Bestaan er nog schoolboekjes van je grootvader? Heb je nog oude paspoorten van hen? Enz. Hier wordt aandacht besteed aan de ontsluiting van de verzamelde materialen.
- **Noot:** verhalen die in de groep gedeeld worden kunnen mogelijks door de workshopbegeleider opgenomen worden.

Maak je eigen migratieportret!

**MAAK JE EIGEN
MIGRATIEPORTRET!**

Kruip in de huid van de eerste Turkse migranten. In deze verkleedkoffer vind je allerlei typische Turkse kleren uit de jaren 60 en 70. Beeld je in dat je in Turkije bent, vertrekkensklaar om de bus of trein te nemen richting België. Neem een foto met je smartphone en plaats het op onze Facebookpagina. Elke maand geven we 3 prijzen weg voor de gekste, mooiste, origineelste en ontroerendste foto's.

www.facebook.com/miras50
of scan hier onze QR code

"Foto's nemen in de jaren 60 en 70 was voor ons een luxe. De mannen of families in het dorp vertrokken dikwijls voor jaren en toen was er nog geen internet of een vlotte telefoonverbinding zoals nu. Daarom dat we vaak een foto lieten nemen bij vertrek uit Turkije of bij aankomst in België. Een foto trekken vormde toen ook een soort van overgangsritueel in de levensloop van onze familie.

Opgemaakt en daffig gekleed, volias in de aanslag... Met een onzekere maar hoopvolle blik in de ogen vertrokken we naar België, een nieuwe toekomst tegemoet."

**WAT VALT ER TE
WINNEN?**

Zolang de tentoonstelling loopt in Vlaanderen geeft Alp elke maand 3 cd's en dvd's weg van bekende Belgen, Nederlanders of Duitsers met Turkse roots. Ze luisteren naar namen als Kadir Balci, Hadise, Fatih Akin, Karsu Dönmez, enz... en maakten het allen in de Europese of Turkse muziek- en filmindustrie.

www.miras50.be

www.facebook.com/miras50

Rol: Uitdaging 9

Thema: Migratieportret

Doelstelling: Met deze opdracht willen we de betrokkenheid van de bezoeker vergroten door hem/haar te betrekken bij het project en uit te nodigen om onze Facebookpagina en website te bezoeken. Bezoekers worden ook uitgenodigd zich in te leven in de Turkse migrant van 50 jaar geleden.

Methode: Bezoekers verkleden zichzelf in de stijl van Turkse migranten in de jaren 60 en 70 en nemen een zelfportret van zichzelf om dit dan later op de Facebookpagina van Miras 50 te plaatsen. De bezoekers kunnen hiermee een prijs winnen.

Individueel traject:
idem aan methode

Groepstraject:
idem aan methode

Initiatiefnemers en creatieve uitwerking

Dit educatief pakket is een initiatief van:

De **Unie van Turkse Verenigingen** wil een actieve bijdrage leveren aan de uitbouw van een harmonieuze samenleving. Concreet steunt de werking op emancipatie, participatie en integratie van de Turkse gemeenschap in Vlaanderen en Brussel.

Met deze werking richt de Unie van Turkse Verenigingen zich ook op de verdediging van mensenrechten en het bestrijden en trachten te voorkomen van racisme en discriminatie. Ongeacht etnische afkomst, geslacht, handicap, culturele en/of etnische verschillen, ...verdient iedereen gelijke kansen.

Daarnaast worden de doelstellingen van de Unie van Turkse Verenigingen verder gerealiseerd zoals belangenbehartiging van de Turkse gemeenschap, het ontwikkelen en ondersteunen van het plaatselijk verenigingswerk van de Turkse bevolking door informatieverstrekking, vorming en inhoudelijke of technische begeleiding van de vrijwillige kaders van de aangesloten verenigingen.

In 2013, vierde UTV haar 20 jarig bestaan. Van een kleine weinig bekende federatie in Antwerpen zijn we uitgegroeid tot één van de 13 erkende federaties van etnisch-culturele minderhedenorganisaties in Vlaanderen en zijn we actief in vier provincies.

www.utvweb.be

Kardelen is ontstaan binnen de Gentse Turkse gemeenschap, heeft een bijzondere voeling met Turkse cultuur (immigratie), en is zo een uiting van de diversiteit in Vlaanderen.

Kardelen (Sneeuwkllokje) is actief is op het brede culturele terrein (literaire programma's, tentoonstellingen, theaterbezoek, concerten...).

Kardelen is geen in zichzelf gekeerde organisatie, maar een open werking die zowel tegemoet wil komen aan de culturele noden binnen de Turkse gemeenschappen als bruggen wil slaan naar de autochtone gemeenschappen. De voorbije jaren had de vereniging een bijzondere aandacht voor de migratiegeschiedenis en erfgoed.

Dit educatief pakket werd mogelijk gemaakt dankzij:

Sociaal LABORatorium voor Leren, Ageren, Bewegen en Organiseren

LABO vzw maakt werk van emancipatie en sociale verandering. Ons werk versterkt mensen individueel en collectief. We ondersteunen ook organisaties en bewegingen met dezelfde doelen. Uitgangspunt is het ontwikkelen van strategieën om diverse vormen van onderdrukking en onrecht om te buigen in bevrijding.

Deelnemers aan onze workshops en projecten krijgen de kans om hun dagelijkse realiteit beter te begrijpen en van daaruit samen te zoeken naar alternatieven. Via ervaringsgericht en participatief groepswork, analyseren we niet alleen problemen maar onderzoeken in een veilige omgeving ook de haalbaarheid van oplossingen. We creëren een ruimte waar mensen repeteren voor de werkelijkheid.

Onze expertise in ervaringsgerichte werkvormen krijgt vorm in boeiende projecten en inspirerende workshops. We begeleiden vormingen op maat en werken deze uit rond een brede waaier aan thematieken: milieu, interculturaliteit, discriminatie, erfgoed, interculturele ecologie, werkloosheid, armoede en zoveel meer!

www.labovzw.be

dekorasanat

Dekorasanat is een kunst en design collectief; opgericht door twee freelance grafische vormgevers Meltem Elmas en Zerrin Saygılı. Het collectief is gevestigd in Ankara, Turkije en in Gent, België. Sinds de oprichting hebben ze gewerkt voor bedrijven en organisaties uit verschillende steden en landen.

De grafische vormgeefster van dit pakket, Meltem Elmas ondernam haar Bachelor in de Grafische Vormgeving aan de Anadolu University in Eskişehir. Haar master in Beeldende Kunst werkte ze af aan de Luca School Of Arts in Gent. Meltem is kunstenaar en samen met Zerrin van Dekorasanat gespecialiseerd in Fotografie, Webdesign, Grafisch conceptverwerking, Boek en catalogoog vormgeving, Logo's en huisstijl en Kunstintegratie.

www.dekorasanat.com - www.nmeltemelmas.com

Praktisch

De workshop rond 50 jaar migratie kan gereserveerd worden bij de Unie van Turkse Verenigingen: info@utvweb.be – 03 2899113

De workshop kan zowel in de tentoonstellingsruimte als ter plaatse in jouw organisatie of school gebracht worden. Zolang het project loopt bedraagt de prijs voor een workshop voor een groep 30 euro*. Een groep heeft maximaal 25 deelnemers, de ideale groep vormt 15 tot 20 deelnemers. De workshop duurt gemiddeld 2,5 uur (3 lessen voor scholen), maar is flexibel opgesteld en kan ook korter of langer gegeven worden naargelang de wensen van de deelnemers (tijd, aantal beschikbare lessen, diepgang, enz.).

*Deze gesubsidieerde prijs wordt mogelijks aangepast na afloop van het project in de loop van 2015.

Met dank aan alle partners:

Met steun van het 'Impulsfonds voor het Migrantenbeleid' voor het luik Migratiekids.